



مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی



عمر الکرما
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

وصیت های مادر هجده ساله در بستر شهادت

سید رضا موسی حکمتی نایینی



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وصیت های مادر هجده ساله در بستر شهادت

نویسنده:

رضا موسی کاظمی نایینی

ناشر چاپی:

نشر حضرت عباس (علیه السلام)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	وصیت های مادر هجده ساله در بستر شهادت
۶	مشخصات کتاب
۶	اشاره
۷	تقدیم به پیشگاه:
۸	مقدمه:
۱۰	وصیت های غیر مالی (مکتوب)
۱۲	وصیت های غیر مالی (شفاهی)
۱۲	اشاره
۱۲	وصیت یکم
۱۴	وصیت دوم
۱۵	وصیت سوم
۱۵	وصیت چهارم
۱۶	وصیت پنجم
۱۷	وصیت ششم
۱۸	وصیت هفتم
۲۴	وصیت های مالی
۲۴	اشاره
۲۵	وصیت اول
۲۶	وصیت دوم
۲۷	وصیت سوم
۲۹	خاتمه: علت برخی وصیت ها از زبان حضرت زهرا علیهاالسلام
۳۳	درباره مرکز

وصیت های مادر هجده ساله در بستر شهادت

مشخصات کتاب

سرشناسه : کاظمی نایینی، سیدرضاموسی، ۱۳۴۷ -

عنوان و نام پدیدآور : وصیت های مادر هجده ساله در بستر شهادت/سیدرضاموسی کاظمی (نایینی).

مشخصات نشر : قم: انتشارات حضرت عباس(ع)، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری : ۱۱۲ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۲۶۱۱-۳۹-۰

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : فاطمه زهرا (س)، ۸؟ قبل از هجرت - ۱۱ق. -- وصیتنامه.

موضوع : فاطمه زهرا (س)، ۸؟ قبل از هجرت - ۱۱ق.

رده بندی کنگره : BP۲۷/۳ / ۶ ک ۲ ۱۳۹۴

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۹۷۳

شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۴۹۴۸۶

ص: ۱

اشاره

ص: ۲

ص: ۳

وصیتهای مادر هجده ساله

در بستر شهادت

حجت الاسلام دکتر سید رضا موسی کاظمی (نایینی)

بهمن ۱۳۹۴ ش ربيع الثاني ۱۴۳۷ ق

ص: ۴

شناسنامه

نام کتاب: وصیتهای مادر هجده ساله در بستر شهادت

مؤلف: سید رضا موسی کاظمی نایینی

ناشر: انتشارات حضرت عباس علیه السلام

نوبت چاپ: اول / اسفند ۱۳۹۴ - چاپ: نگارش - شمارگان: ۳۰۰۰

قیمت: ۲۲۰۰ تومان

مرکز پخش:

قم، خ ارم، پاساژ قدس، زیرزمین، پ ۱، انتشارات الغدير.

تلفن: ۳۷۷۴۸۵۱۵ - تلفکس ۳۷۷۴۷۸۲۴

«کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است»

ص: ۵

تقدیم به پیشگاه:

پدر عزیز سیده النساء، حضرت محمد صلی الله علیه و آله

و اول شهیده راه ولایت، حضرت فاطمه علیها السلام

و همسر شهیدش حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام

و یازده فرزند نورانی آن دو عزیز علیهم السلام

ص: ۶

قابل توجه محبان حضرت زهرا علیها السلام

از آنجا که نشر معارف اهل بیت علیهم السلام یکی از راههای تقرب به خدا و اظهار محبت به آن عزیزان خداست، و وصیتهای حضرت زهرا علیها السلام از همان معارف ناب و بسیار ارزشمند و دارای مضامین سیاسی و اخلاقی است و هر مسلمان، خصوصاً هر شیعه ای باید از آن آگاه باشد، بر همه ما لازم است که این سخنان گرانقدر را در حدّ و وسع در سراسر عالم نشر دهیم، تا فریاد مظلومیت آن عزیز را به همه برسانیم. لذا هر کس که بانی خرید و نشر این کتاب گرانقدر (به صورت تعداد) و هدیه آن به مشتاقان باشد، حقیر (مؤلف کتاب) آماده ام با تخفیف زیاد در اختیار وی گذارم. تلفن تماس: ۰۹۱۲۵۵۲۸۹۶۱

ص: ۷

ص: ۸

مقدمه:

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد و سپاس خداوند متعال را که پروردگار جهانیان است و سلام و صلوات بر سید و مولای ما، حضرت محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیت ایشان، خصوصاً حضرت مهدی عج و لعنت خداوند بر همه دشمنان ایشان تا روز قیامت.

یکی از اموری که هر مسلمانی باید نسبت به آن اهتمام داشته باشد، وصیت کردن است. اگرچه وصیت مستحب است، ولی گاهی به حد وجوب نیز می رسد و آن جایی است که حق الله و حق الناس بر گردن انسان باشد.

در اهمیت وصیت همین بس که، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «هر که وصیت کرده، بمیرد گویا شهید از دنیا رفته است». (۱)

۱- وسائل الشیعه، ج ۱۳، ص ۳۵۲.

ص: ۹

و «کسی که وصیت ناکرده از دنیا برود مرگ او چونان مرگ جاهلی است». (۱)

نظر به چنین سفارش و تأکیدی که به ویژه نسبت به پرهیزکاران در این باره وارد است: «كُتِبَ عَلَيْكُمْ... الْوَصِيَّةُ... حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ» (۲) و نیز به دلیل عدم اطلاع انسان از زمان مرگ خویش، سزاوار نیست مسلمان بدون وصیت سر بر بالین خواب گذارد.

معصومین علیهم السلام خود نیز در این امر مهم سرآمد بوده اند.

از جمله این عزیزان خدا، حضرت فاطمه علیها السلام می باشد که در آخرین روزهای زندگی چندین وصیت داشته و بر هر شیعه ای لازم است، اطلاع اجمالی از این سخنان گهربار داشته باشد.

۱- وسائل الشیعه، ج ۱۳، ص ۳۵۲.

۲- سوره مبارکه بقره، آیه ۱۸۰.

ص: ۱۰

و اما آنچه باعث جمع آوری وصیتهای آن حضرت در این مجموعه شد اینکه؛ کتابی که به صورت مستقل، جامع این وصایا بوده و در دسترس مشتاقان باشد، یافت نشد.

در این کتاب فقط متن وصایای فردی، سیاسی و مالی حضرت زهرا علیهاالسلام که به صورت کتبی و شفاهی به علی علیه السلام وصیت شده است، همراه با ترجمه آورده می شود. وصیتهایی که تا قیامت، مظلومیت آن پاره تن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را فریاد می کند؛ تا انسانهای باوجدان در سراسر عالم بدانند، در ۷۵ یا ۹۵ روز بعد از رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بر سر این امانت الهی چه آوردند، که به ناچار برای روشن شدن اذهان عمومی چنین وصیتهایی فرمود.

البته شرح و توضیح و تحلیل این وصیتهای اهل آن واگذار می شود.

ص: ۱۱

در پایان از شما خواننده عزیز درخواست عاجزانه دارم، این وصیتهای را کلمه به کلمه و با دقت مطالعه کرده و علت چنین وصیتهایی را در کتب مربوط به آن عزیز دنبال کنید.

در پایان از خداوند عزیز و غفار عاجزانه خواستارم که این سعی قلیل را مورد قبول درگاهش قرار داده، شفاعت آن بانوی بهشتی را شامل حال همه شیعیان و محبین آن عزیز و حقیر سراپا تقصیر بفرماید.

وَ آخِرُ دَعْوَانَا اِنَّ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

ملتمس دعای خیر شما در حیات و ممات

طلبه عَشُّ آل محمد صلی الله علیه و آله «قم»

سید رضا موسی کاظمی نایینی

ربیع الثانی ۱۴۳۷ ه.ق. بهمن ۱۳۹۴ ه.ش.

شماره همراه: ۰۹۱۲۵۵۲۸۹۶۱

آدرس سایت: www.mousakazemi.com

ص: ۱۲

شناسنامه حضرت فاطمه علیهاالسلام

نام: فاطمه علیهاالسلام - لقب: زهراء علیهاالسلام - کنیه: اُم ابیها

پدر: محمّد صلی الله علیه و آله - مادر: خدیجه علیهاالسلام

محل ولادت: مکه معظمه

تاریخ ولادت: ۲۰ جمادی الثانی، سال ۵ بعثت

تاریخ شهادت: ۱۳ جمادی الاول

یا ۳ جمادی الثانی سال ۱۱ ه. ق.

سن: ۱۸ سال - مرقد مطهر: مدینه النبی

علت شهادت: ضربات و صدمات وارده بر آن حضرت

قاتل: حزب شیطان (لعنه الله علیهم)

ص: ۱۳

وصیت های غیر مالی (مکتوب)

(فردی و سیاسی)

مکتوب (وصیتنامه)

ص: ۱۴

وصیت های حضرت فاطمه علیهاالسلام

حضرت فاطمه علیهاالسلام در آخرین روزهای زندگی به خاطر صدمات و ضرباتی که توسط دشمنان بر ایشان وارد شده بود، دائماً بستری و بر غم از دست دادن پدر و بی یآوری امامش گریان بود؛ ایشان چند نوبت وصایای مهم خود را به صورت مکتوب (وصیتنامه) و غیر مکتوب (شفاهی) به اطلاع همسر عزیزش امیرالمؤمنین علیه السلام رسانده، که به دو دسته غیر مالی

(فردی و سیاسی) و مالی تقسیم می شود.

در این مختصر، متن و ترجمه این وصیتها بدون هیچ شرح و توضیحی، جهت اطلاع مسلمانان عالم عموماً و شیعیان جهان خصوصاً خواهد آمد.

ص: ۱۵

۱. وصیت های مکتوب (وصیتنامه)

وصیتنامه حضرت زهرا علیهاالسلام

در باره غسل و کفن و دفن و تشیع

هنگامی که حضرت فاطمه علیهاالسلام از دنیا رفت، علی علیه السلام بسیار بی تابی نمود و گریه و زاری شدیدی کرد. وی امام حسن و امام حسین علیهما السلام را برداشت و با هم وارد اتاقی شدند که جنازه حضرت زهرا علیهاالسلام در آن جا بود؛ امیرالمؤمنین علیه السلام جامه را از روی حضرت فاطمه علیهاالسلام عقب کشید، رقعۀ ای نزد آن حضرت بود، چون برداشت و قرائت کرد، دید نوشته است:

ص: ۱۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَذَا مَا أَوْصَيْتُ بِهِ

فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

أَوْصَيْتُ وَهِيَ تَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَنَّ الْجَنَّةَ وَالنَّارَ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ .

ص: ۱۷

بنام خداوند بخشاینده مهربان

این وصیتنامه فاطمه دختر رسول خدا صلی الله علیه و آله است ، وصیت کرد و حال اینکه به یگانگی خدا شهادت می دهد و اینکه محمد صلی الله علیه و آله بنده و رسول خدا است و اینکه بهشت حق است و دوزخ حق است و در وجود قیامت شک نیست و خدا مردگان را مبعوث می کند.

ص: ۱۸

يَا عَلِيُّ أَنَا فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ زَوْجَنِي اللَّهُ مِنْكَ لِأَكُونَ لَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ، أَنْتَ أَوْلَى بِي مِنْ غَيْرِي حَنْطَنِي وَعَسَلَنِي وَكَفَّنِي بِاللَّيْلِ وَصَلَّ عَلَيَّ وَادْفَنَنِي بِاللَّيْلِ وَلَا تُعَلِّمَ أَحَدًا وَأَسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ وَأَقْرَأُ عَلَيَّ وَوَلَدِي السَّلَامَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (١)

١- بحار الانوار، ج ٤٣، ص ٢١٤.

ص: ١٩

يا علی من فاطمه دختر محمد صلی الله علیه و آله هستم که خدا مرا همسر تو قرار داد تا در دنیا و آخرت با هم باشیم و تو از دیگران به من شایسته تر هستی ، مرا شب حنوط کن و غسل بده و کفن کن و در شب بر من نماز گزار و به خاک بسپار و به احدی اطلاع نده ، تو را به خدا می سپارم و به فرزندانم تا روز قیامت سلام می فرستم .

ص: ٢٠

ص: ٢١

وصیت های غیر مالی (شفاهی)

اشاره

(فردی و سیاسی)

غیر مکتوب (شفاهی)

ص: ٢٢

٢. وصیت های غیر مکتوب (شفاهی)

وصیت یکم

وصیت حضرت فاطمه علیها السلام به علی علیه السلام

در باره ازدواج و تشییع جنازه

حضرت زهرا علیها السلام هنگامی که احساس کرد که مرگش نزدیک شده امیرالمؤمنین علیه السلام را طلبید . وقتی که علی علیه السلام کنار بستر او حاضر شد خطاب به ایشان فرمود : يَا بْنَ عَمِّ إِنَّهُ قَدْ نَعِيْتُ إِلَى نَفْسِي وَإِنِّي لَا أَرَى مَا بِي إِلَّا أَنِّي لِأَحِقُّهُ بِأَبِي سَاعَةً بَعْدَ سَاعَةٍ ، أَنَا أُوصِيكَ بِأَشْيَاءَ فِي قَلْبِي .

قَالَ لَهَا عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أُوصِينِي بِمَا أَحْبَبْتِ يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ فَجَلَسَ عِنْدَ رَأْسِهَا وَأَخْرَجَ مَنْ كَانَ فِي

الْبَيْتِ ثُمَّ قَالَتْ: يَا بَنَ عَمِّ مَا عَهَدْتَنِي كَاذِبَهُ وَلَا خَائِنَهُ وَلَا خَالَفْتِكَ مُنْذُ عَاشَرْتَنِي.»

ای پسر عمو خبر مرگ به من رسیده و آنگونه که درمی یابم پس از اندک زمانی به پدرم ملحق می شوم ، آنچه را در دل دارم به تو وصیت می کنم . علی علیه السلام فرمود : ای دختر رسول خدا صلی الله علیه و آله آنچه دوست داری وصیت کن ، آنگاه علی علیه السلام کنار سر حضرت فاطمه علیها السلام نشست و به آنان که در خانه بودند، فرمود بیرون بروند . سپس حضرت فاطمه علیها السلام فرمود : ای پسر عمو از روزی که با من زندگی کردی ، از من دروغ و خیانت ندیدی و هیچگاه با تو مخالفت ننمودم .

علی علیه السلام فرمود : نه هرگز ، تو آگاهتر ، و نیکوکارتر و گرامی تر و خوف تو در پیشگاه خدا ، بیشتر از آنست که تو را به عنوان مخالفت از خویش سرزنش کنم ، فراق تو برای من بسیار سخت است ولی چه باید کرد که چاره ای برای مرگ نیست ، سوگند به خدا مصیبت رسول خدا صلی الله علیه و آله را بر من تازه کردی و فراق و فقدان تو ، بسیار برای من بزرگ و دشوار است . « إِنَّا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ » . ما از آن خداییم و بسوی او باز می گردیم .

از مصیبتی که بسیار جانکاه و جگر سوز و غم آور است . در این مصیبتی که تسلیت و آرامش ندارد و حادثه جانسوزی است که جبران ناپذیر است .

سپس ساعتی با هم گریه کردند و حضرت علی علیه السلام سر حضرت فاطمه علیها السلام را به سینه اش چسبانید و فرمود : « آنچه می خواهی وصیت کن که همانا مرا آنگونه می یابی که به نیکی به وصیت تو عمل کنم و امر تو را بر خود مقدم می دارم » .

قَالَتْ:

جَزَاكَ اللَّهُ عَنِّي خَيْرَ الْجَزَاءِ يَا بَنَ عَمِّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

حضرت فاطمه علیها السلام فرمود :

ای پسر عمو خداوند به تو جزای خیر عنایت فرماید؛ سپس چنین وصیت کرد:

أَوْصِيكَ أَوْلًا:

أَنْ تَتَزَوَّجَ بَعْدِي أَمَامَهُ فَإِنَّهَا تَكُونُ لِرَجُلٍ لَوْ لَدَى مِثْلِي فَإِنَّ الرِّجَالَ لَا بُدَّ لَهُمْ مِنَ النِّسَاءِ.

ثُمَّ قَالَتْ :

أَوْصِيكَ يَا بَنَ عَمِّ أَنْ تَتَّخِذَ لِي نَعْشًا فَقَدْ رَأَيْتُ الْمَلَائِكَةَ صَوَّرُوا صُورَتَهُ.

ص: ۲۷

بعد از من با خواهرزاده ام ، امامه دختر زینب ازدواج کن ، پس بدرسیتکه او برای فرزندانم مانند من است ، پس همانا مردان چاره ای نیست برای ایشان از زنان.(احتیاج به ازدواج دارند)

سپس فرمود وصیت می کنم تو را؛ ای پسر عمو اینکه برایم تابوتی بساز ، پس به تحقیق ملائکه را دیدم که تابوت را برایم توصیف کردند .

ص: ۲۸

ثُمَّ قَالَتْ أَوْصِيكَ أَنْ لَا يَشْهَدَ أَحَدٌ جِنَازَتِي مِنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ ظَلَمُونِي وَ أَخَذُوا حَقِّي فَإِنَّهُمْ أَعْدَائِي وَ أَعْدَاءُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَنْ لَا يُصَلِّيَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ وَ لَا مِنْ أَتْبَاعِهِمْ وَ اذْفَنِي فِي اللَّيْلِ إِذَا هَدَأَتِ الْعُيُونُ وَ نَامَتِ الْأَبْصَارُ. (۱)

۱- روضه الواعظین و بصیره المتعظین؛ ج ۱، ص ۱۵۱.

ص: ۲۹

سپس فرمود :

وصیت می کنم تو را ، اینکه هیچیک از کسانی که به من ظلم کردند و حق مرا گرفتند بر سر جنازه ام حاضر نباشند ، پس همانا ایشان دشمنان من و دشمنان رسول خدا صلی الله علیه و آله هستند ، و مبدا هیچیک از آنها بر من نماز بخوانند و پیروان آنها نیز حاضر نشوند و مرا هنگام شب دفن کن ، وقتیکه چشمها در خواب فرو رفته است .

ص: ۳۰

وصیت دوم

وصیت حضرت در باره

تشییع جنازه کنندگان، زمان دفن و مخفی ماندن قبرش

از امام صادق علیه السلام روایت شده، که حضرت زهرا به علی علیه السلام فرمود:

إِذَا تُوفِّيتُ لَا تُعْلِمُ أَحَدًا إِلَّا أُمَّ سَلَمَةَ وَ أُمَّ أُيْمَنَ وَ فَضَّةَ وَ مِنْ الرِّجَالِ ابْنَيْ وَ الْعَبَّاسَ وَ سَلْمَانَ وَ عَمَّارًا وَ الْمُقَدَّادَ وَ أَبَا ذَرٍّ وَ حُذَيْفَةَ ...
وَ لَا تَدْفِنِي إِلَّا لَيْلًا؛

ص: ۳۱

وَ لَا تُعْلِمُ أَحَدًا قَبْرِي. (۱)

وقتی وفات کردم به هیچ کس اطلاع نده؛ مگر ام سلمه و ام ایمن و فضه [از زنان] و از مردان دو فرزندم [حسن و حسین علیهما السلام]، و عباس، سلمان، عمار، مقداد، ابذر و حذیفه ... و مرا دفن نکن مگر در شب و قبر مرا به هیچ کس اطلاع نده.

۱- دلائل الامامه طبری، ص ۴۴؛ بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۳۱۰.

ص: ۳۲

وصیت سوم

وصیت حضرت به علی علیه السلام در باره زیارت قبرش

او در لحظه های واپسین زندگی به امیرمؤمنان علی علیه السلام فرمود: يَا أَبَا الْحَسَنِ لَمْ يَبْقَ لِي إِلَّا رَمَقٌ مِنَ الْحَيَاةِ وَ حَانَ زَمَانُ الرَّجِيلِ وَالْوُدَاعِ فَاسْمِعْ كَلَامِي فَإِنَّكَ لَا تَسْمَعُ بَعْدَ ذَلِكَ صَوْتِ فَاطِمَةَ أَيُّدًا أَوْ صِيكَ يَا أَبَا الْحَسَنِ أَنْ لَا تَنْسَانِي وَ تَزُورَنِي بَعْدَ مَمَاتِي.

ص: ۳۳

ای ابالحسن! برای من لحظه ای بیش از زندگانی نمانده است و زمان کوچ و خداحافظی فرارسیده است. سخنان مرا بشنو؛ زیرا پس از این صدای فاطمه را هرگز نخواهی شنید. ای ابالحسن! تو را وصیت می کنم که مرا فراموش نکنی و پس از وفاتم همواره مرا زیارت کنی. (۱)

۱- کتاب زهره الرياض کوکب الدرر، ج ۱، ص ۲۵۳.

ص: ۳۴

وصیت چهارم

وصیت حضرت فاطمه علیها السلام به علی علیه السلام در باره

تجهیز و بعد از دفن و سفارش نسبت به فرزندان

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ لَمَّا اخْتَضَرَتْ أَوْصَتْ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَتْ:

إِذَا أَنَا مِتُّ فَتَوَلَّى أَنْتَ غُسْلِي وَ جَهْزُنِي وَ صَلِّ عَلَيَّ وَ أَنْزِلْنِي قَبْرِي وَ أَلْحِدْنِي وَ سَوِّ التُّرَابَ عَلَيَّ

ص: ۳۵

امام صادق علیه السلام از پدرانش روایت کرده است؛ حضرت فاطمه علیها السلام هنگام احتضار به امیرالمؤمنین علیه السلام وصیت کرد که:

وقتی از دنیا رفتم، خودت مرا غسل بده و کفن کن و نماز بر جنازه ام بخوان و در قبر بگذار و لحد مرا بچین و خاک بر قبرم بریز؛

ص: ۳۶

وَ اجْلِسْ عِنْدَ رَأْسِي قِبَالَهُ وَ جَهِّي فَأَكْثِرْ مِنْ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَ الدُّعَاءِ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ يَحْتَاجُ الْمَيِّتُ فِيهَا إِلَى أَنْسِ الْأَحْيَاءِ وَ أَنَا أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ تَعَالَى وَ أَوْصِيكَ فِي وُلْدِي خَيْرًا. ثُمَّ ضَمَّتْ إِلَيْهَا أُمَّ كَلْثُومٍ فَقَالَتْ لَهُ: إِذَا بَلَغَتْ فَلَهَا مَا فِي الْمَنْزِلِ ثُمَّ اللَّهُ لَهَا. (۱)

۱- بحار الانوار، ج ۷۹، ص ۲۷.

ص: ۳۷

و سپس بالای سر، مقابل صورتم بنشین و بسیار قرآن بخوان و دعا کن، زیرا آن هنگام ساعتی است که میت به انس با زنده ها نیاز دارد و من تو را به خدا می سپارم و وصیت می کنم که با فرزندانم به نیکی رفتار کنی. سپس دخترش ام کلثوم را به سینه اش چسبانید و به علی علیه السلام فرمود: وقتی که این دختر به حد بلوغ رسید، اثاثیه خانه از آن او باشد و خداوند پشتیبان او باشد.

ص: ۳۸

وصیت پنجم

وصیت حضرت فاطمه در باره

ازدواج علی علیه السلام و سفارش نسبت به فرزندان

يَا بَنَ عَمِّ إِنِّي أَجِدُ الْمَوْتَ الَّذِي لَا يَدَّ وَلَا مَحِيصَ عَنْهُ وَأَنَا أَعْلَمُ أَنَّكَ بَعْدِي لَا تَصْبِرُ عَلَيَّ قَلْبُ التَّرْوِيحِ فَإِنْ أَنْتَ تَزَوَّجْتَ إِمْرَأَةً
إِجْعَلْ لَهَا يَوْمًا وَلَيْلَةً وَاجْعَلْ

ص: ۳۹

ای پسر عمو همانا من، مرگ را که چاره ای از آن نیست می یابم و می دانم که بعد از من باید ازدواج کنی، پس اگر ازدواج کردی برای همسرت شبانه روزی را قراردعی و برای فرزندانم نیز شبانه روزی را قرار بده.

ص: ۴۰

يَا أَبَا الْحَسَنِ وَ لَا تُصَيِّحْ فِي وُجُوهِهِمَا فَيُضَيِّحَا بِحَانَ يَتِيمَيْنِ غَرِيبَيْنِ مُنْكَسِرَيْنِ فَإِنَّهُمَا بِالْأَمْسِ فَقَدْ جَدَّهُمَا وَ الْيَوْمَ يَفْقِدَانِ أُمَّهُمَا فَالْوَيْلُ لِأُمَّهُ تَفْتُلُهُمَا وَ تَبْغِضُهُمَا. (۱)

۱- بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۱۷۸.

ص: ۴۱

ای ابوالحسن بر فرزندانم فریاد نرنی، چرا که آنها یتیم و غریب و شکسته دل خواهند شد. پس همانا آنها دیروز جدشان را از دست دادند و امروز مادرشان را از دست می دهند، پس وای بر امتی که آنها را بکشند و نسبت به آن بغض بورزند.

ص: ۴۲

وصیت ششم

وصیت حضرت فاطمه علیها السلام به أسماء

در باره غسل ایشان

قالت:

يَا أَسْمَاءُ إِذَا أَنَا مِتُّ فَاعْسِلْنِي أَنْتِ وَعَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَلَا تُدْخِلْنِي عَلَيَّ أَحَدًا. (۱)

۱- عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۱۰۵۷.

ص: ۴۳

حضرت فاطمه علیها السلام به اسما فرمود:

ای اسماء وقتی من از دنیا رفتم تو و علی علیه السلام مرا غسل دهید و هیچ کس را در کنار جنازه من راه ندهید.

وصیت هفتم

وصیت حضرت فاطمه علیها السلام به علی علیه السلام

در باره فرزندان و تجهیز حضرت

عن التبر المذاب (۱)، ذکر فی کتاب العقائد هذا الخبر، فمحصله:

إِنَّهُ لَمَّا اشْتَدَّ الْمَرَضُ بِسَيِّدَةِ النِّسَاءِ «عَلَيْهَا السَّلَامُ» دَخَلَ عَلَيَّ «عَلِيهِ السَّلَامُ» وَ عِنْدَهَا وَلَدَاهَا وَ تَحْتَ رَأْسِهَا مُخَدَّةٌ مِنْ جِلْدِ كَبْشٍ وَ فِرَاشُهَا مِنْ وَبَرٍ جَمَلٍ وَ لِسَانُهَا، لَا تَقْتَرُ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهَا.

۱- البته این وصیت غیر مشهور بوده و در کتب روایی معروف نیامده است.

از کتاب تبر المذاب خبری نقل شده است که:

بیماری سَیِّدَه خانمها - حضرت فاطمه علیها السلام - شدت یافت، علی علیه السلام وارد (خانه) شد و دو فرزندش (امام حسن و امام حسین علیهما السلام) نزد او بودند؛ در حالی که زیر سر آن حضرت بالشتی از پوست گوسفند و بسترش از پشم شتر بود و زبانش از ذکر پروردگارش آرام نمی گرفت.

فَقَالَتْ:

يَا ابْنَ عَمِّي وَ يَا يَا بَ مَدِينَةِ عِلْمِ النَّبِيِّ وَ يَا زَوْجِي فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ يَا صَاحِبَ السُّلَالَةِ الطَّاهِرَةِ، أَوْصِيكَ مِنْ بَعْدِي بِحِفْظِ هَذَيْنِ الْوَلَدَيْنِ، فَهُمَا قُرَّتَا عَيْنِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ كَفَاهُمَا مَا لَقِيَاهُ مِنْ فِرَاقِ جَدِّهِمَا

پس عرض کرد: ای پسرعمویم و ای در شهر علم پیامبر، و ای همسرم در دنیا و آخرت، و ای صاحب سُلَالَه پاک؛ به تو وصیت می کنم: نسبت به این دو فرزندم (حسن و حسین علیهما السلام) که آن دو نور چشم رسول صلی الله علیه و آله بوده و برای ایشان بس است، آنچه که به آن رسیده اند از فراق جدشان؛

وَعَنْ قَرِيبٍ يَفْقِدَانِ أُمَّهُمَا، وَ لَا تَمْنَعُهُمَا مِنْ زِيَارَةِ قَبْرِى فَإِنَّ قَلْبِى مَعَهُمَا. ثُمَّ اعْلَمَ يَا ابْنَ عَمِّى:

إِنِّى رَاضِيَةٌ بِعَنِّكَ، فَهَلْ أَنْتَ رَاضٍ عَنِّى؟ خَدَمْتُكَ بِعَدْرِ جُهْدِى وَ طَاقَتِى وَ أَعْتَدْتُكَ عَلَى دُنْيَاكَ مِقْدَارَ قُوَّتِى؛ طَحَنْتُ الشَّعِيرَ بِالنَّهَارِ،

ص: ۴۹

و بزودی مادرشان را هم از دست می دهند و آن دو را از زیارت قبرم ممانعت نکن، زیرا که قلب من با آن دو است.

سپس بدان ای پسر عمویم، قطعاً من از تو راضیم، آیا تو هم از من راضی هستی؟ تا توانستم به اندازه توانم به تو خدمت کردم و به اندازه نیرو و قوتم تو را نسبت به امور دنیایی ات یاری کردم، هنگام روز جو آرد کردم،

ص: ۵۰

وَ اسْتَفْتَيْتُ بِمَقْرَبِهِ بِاللَّيْلِ، وَ بَعْدَ ذَلِكَ فَسَأَلْتِى أَعْرِفُ بِالتَّقْصِيرِ فِي حَقِّكَ فَسَإِمْحَنِى، فَإِنَّ أَمَامَنَا عَقَبَةٌ لَّا يَقْطَعُهَا إِلَّا الْمُحْفُونَ (الْمُحْفُونَ).

فَبَكَى عَلَيَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ قَالَ: يَا بِنْتَ الْمُصْطَفَى وَ يَا سَيِّدَةَ النِّسَاءِ، رُوحِى لِوَجْهِكَ الْفِدَاءِ يَا بِنْتَ الْبَشِيرِ النَّذِيرِ وَ مَنْ أُرْسِلَ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ. فَلَمَّا عَرَفَتْ الرِّضَا مِنَ الْمُرْتَضَى قَالَتْ:

ص: ۵۱

و شبانگاه با مشك آب کشیدم و بعد از این همه، به کوتاهی در حق تو اعتراف می کنم. پس قطعاً در پیش روی ما گردنه ای است که جز سبکباران آن را طی نمی کنند.

در این هنگام علی علیه السلام گریه کرد و فرمود: ای دختر مصطفی و ای خانم زنان، جان من فدای جان تو باد. ای دختر بشارت دهنده و بیم دهنده و کسی که به عنوان رحمتی برای جهانیان فرستاده شد.

پس هنگامی که حضرت زهرا علیها السلام از خشنودی حضرت مرتضی علیه السلام آگاه شد، عرض کرد:

ص: ۵۲

إِذَا فَرَعْتَ مِنْ أَمْرِى وَ وَضَعْتِنِى فِي قَبْرِى، فَخُذْ تِلْكَ الْقَارُورَةَ وَ الْحَقَّةَ وَ ضَعُوهَا فِي لِحْدِى.

فَقَالَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا سَيِّدَةَ النِّسَاءِ! مَا الَّذِى فِي هَذِهِ الْقَارُورَةِ؟

قَالَتْ: يَا أَبَا الْحَسَنِ، إِنِّى سَمِعْتُ أَبِى يَقُولُ: «إِنَّ الدَّمْعَةَ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ؛

ص: ۵۳

هنگامی که از امر (تجهیز) من فارغ شدی و مرا داخل قبر گذاشتی، پس آن شیشه و بسته را بگیر و در قبرم بگذار؛ علی علیه السلام فرمود: چه چیزی داخل این شیشه است؟

حضرت زهرا علیها السلام فرمود: ای ابالحسن، از پدرم شنیدم که می فرمود: اشک، خشم خداوند را خاموش می کند.

ص: ۵۴

وَ إِنَّ الْقَبْرَ لَا يَكُونُ رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ إِلَّا أَنْ يُكُونَ الْعَبْدُ قَدْ بَكَى مِنْ خَيْفَةِ اللَّهِ، وَ قَدْ عَلِمَ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ إِنِّي بَكَيتُ خَوْفًا بِهَذِهِ الدُّمُوعِ الَّتِي فِي الْقَارُورَةِ عِنْدَ الْأَشْحَارِ وَ جَعَلْتُهَا ذَخِيرَةً فِي قَبْرِى، أَجِدُهَا يَوْمَ حَشْرِى.

ص: ۵۵

و همانا قبر باغی از باغهای بهشت نخواهد بود، مگر اینکه بنده از خوف خدا گریه کند و خداوند عزیز و جبار می داند که من با این اشکها که در شیشه است، در سحرگاهان از خوف خدا گریه کردم و ذخیره قبرم قرار دادم تا روز حشرم آن را بیابم.

ص: ۵۶

فَبَكَى عَلَيَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَجَعَلَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ تَأْخُذُ مِنْ دُمُوعِهِ وَ تَمْسُحُ بِهِ وَجْهَهَا، ثُمَّ قَالَتْ:

يَا أَبَا الْحَسَنِ، لَوْ بَكَى مَخْزُونٌ فِي أُمَّهِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ لَرَحِمَ اللَّهُ تَعَالَى تِلْكَ الْأُمَّةَ، وَ إِنَّكَ لَمَخْزُونٌ - يَا ابْنَ عَمِّي - لِنِفَاقِي؛

ص: ۵۷

پس حضرت علی علیه السلام گریست، حضرت فاطمه علیها السلام از اشکهای آن حضرت گرفته و بر چهره خود کشیده و گفت: ای ابالحسن! اگر غمگینی در بین امت محمد صلی الله علیه و آله گریه کند، خداوند آن امت را مورد رحم و بخشش خود قرار می دهد. و تو غمگینی در فراق من ای پسر عمو!

ص: ۵۸

وَ دَمَعُهُ الْمَخْزُونِ إِذَا وَقَعَتْ عَلَى الْأُمَّةِ خَصَّهَا اللَّهُ بِالرَّحْمَةِ، فَكَيْفَ إِذَا وَقَعَتْ عَلَى أُمَّةٍ، وَ قَدْ مَسَّيْحَتْ وَجْهِي بِهَا طَمَعًا لِلرَّحْمَةِ، فَإِنِّي أُمَّةُ اللَّهِ وَ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ وَ أَخَذْتُ بِالْبُكَاءِ.

فَبَكَى الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ.

ص: ۵۹

و اشك محزون هنگامی که بر امتی واقع شود، خداوند آن امت را مخصوص به رحمتش قرار می دهد و من اشك چشم تو را به صورت می کشم تا مشمول رحمت خدا شوم. من کنیز خدا و دختر رسول خدا صلی الله علیه و آله هستم. و در این هنگام حضرت فاطمه علیها السلام شروع به گریه کرد و حسن و حسین علیهما السلام هم گریه کردند.

ص: ۶۰

ثُمَّ سَأَلَهَا عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا فِي هَذِهِ الْحَقَّةِ فَفَتَحَهَا فَإِذَا فِيهَا حَرِيرَةٌ خَضْرَاءُ وَ فِي الْحَرِيرَةِ وَرَقَةٌ بَيْضَاءُ فِيهَا أَسْطُرٌ مَكْتُوبَةٌ وَ النُّورُ يَلْمَعُ.

قَالَتْ: يَا أَبَا الْحَسَنِ، لَمَّا زَوَّجَنِي مِنْكَ أَبِي، كَانَ عِنْدِي فِي لَيْلِ الزَّوْاجِ قَمِيصَانِ: أَحَدُهُمَا جَدِيدٌ وَ الْآخَرُ عَتِيقٌ مُرَقَّعٌ.

ص: ۶۱

سپس حضرت علی علیه السلام از حضرت فاطمه علیها السلام سؤال کرد: چه چیزی در این بسته است؟

پس علی علیه السلام آن را باز کرد؛ در آن حریری سبز رنگ بود و در آن حریر سبز، ورقه سفیدی بود، که در آن چند سطر نوشته شده بود و نور از آن درخشش داشت.

عرض کرد: ای ابوالحسن، وقتی پدرم مرا به شما تزویج کرد، در شب ازدواج من دو جامه داشتم که یکی نو و دیگری کهنه بود.

ص: ۶۲

فَبَيْنَمَا أَنَا عَلَى سَجَادَةٍ إِذْ طَرَّقَ الْبَابَ سَائِلٌ وَقَالَ:

يَا أَهْلَ بَيْتِ النَّبِيِّ وَ مَعْدِنَ الْخَيْرِ وَ الْفُتُوَّةِ جَرَّتِ الْعَادَةُ فِي النَّاسِ يَقْضُدُونَ بُيُوتَ الْأَعْرَاسِ لِأَنَّهَا لَا تَخْلُوا مِنَ الطَّعَامِ لِمَنْ حَضَرَ مِنَ الْخَاصِّ وَ الْعَامِّ وَ إِنْ كَانَ عِنْدَكُمْ قَمِيصٌ خَلَقَ فَإِنِّي بِهِ جَدِيدٌ لِأَنِّي رَجُلٌ فَقِيرٌ يَا أَهْلَ بَيْتِ مُحَمَّدٍ فَقِيرٌ كُمْ عَارِي الْجَسَدِ.

ص: ۶۳

و در شب زفاف بر سجاده عبادت خود نشسته بودم که ناگاه سائلی در زد و گفت:

ای اهل بیت نبوت و منبع خیر و جوانمردی؛ در بین مردم مرسوم است که شب عروسی به در خانه های عروس ها می روند، چون در آن خانه ها برای هر کسی که از عام و خاص (از مردم) حاضر باشد، غذا حاضر است. اگر جامه کهنه دارید من به آن سزاوارم، چون فقیرم. ای اهل بیت محمد صلی الله علیه و آله فقیر شما برهنه است.

ص: ۶۴

فَعَمَدَتْ إِلَى الْقَمِيصِ الْجَدِيدِ فَدَفَعْتُهُ إِلَيْهِ وَ لَبِسْتُ الْقَمِيصَ الْخَلْقَ. قَالَتْ يَا أَبَا الْحَسَنِ! فَلَمَّا أَصْبَحْتُ عِنْدَكَ بِالْقَمِيصِ الْخَلْقِ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَلَيَّ فَقَالَ يَا بُنَيَّةُ أَلَيْسَ قَدْ كَانَ لَكَ الْقَمِيصُ الْجَدِيدُ فَلِمَ لَا تَلْبِسِيهِ؟

فَقُلْتُ: يَا أَبَتِ تَصَدَّقْتَهَا لِسَائِلٍ

ص: ۶۵

پس قصد کرد لباس نو را، پس من آن جامه نو را به او دادم و خودم لباس کهنه را پوشیدم. ای ابا الحسن نزد تو بودم تا اینکه رسول خدا صلی الله علیه و آله نزد من آمد و فرمود: فرزندم، تو جامه نو داشتی، چرا پوشیدی؟

عرض کردم: پدر جان به سائلی صدقه دادم.

ص: ۶۶

فَقَالَ نِعْمَ مَا فَعَلْتَ وَ لَوْ لَبِسْتَ الْجَدِيدَ لِأَجْلِ بَعْلِكَ وَ تَصَيَّدْتِ بِإِلْتِقِاقِ لَحْصِيْلٍ لَكَ بِالْحَالِيْنَ التَّوْفِيقُ. قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ بِكَ اهْتِدَيْنَا وَ اقْتَدَيْنَا إِنَّكَ لَمَّا تَزَوَّجْتَ بِأُمِّي خَدِيجَةَ وَ أَنْفَقْتَ جَمِيعَ مَا أَعْطَيْتَكَ فِي طَاعَةِ الْمَوْلَى حَتَّى أَفْضَتْ بِكَ الْحَالُ إِنْ وَقَفَ بِبَابِكَ بَعْضُ السَّائِلِينَ.

ص: ۶۷

پدرم در جواب فرمود: چه خوب کاری کردی؛ ولی اگر نو را برای شوهرت می پوشیدی و جامه کهنه را می دادی در هر دو صورت برای تو توفیق حاصل بود. من عرض کردم: ای رسول خدا صلی الله علیه و آله ، به واسطه شما هدایت یافتیم و در این عمل اقتدا به شما کردیم.

هنگامی که شما با مادرم خدیجه علیها السلام ازدواج کردی و همه آنچه را که به شما داد در راه اطاعت از خدا انفاق کردی تا اینکه سائلی در خانه آمد؛

ص: ۶۸

فَأَعْطَيْتَهُ قَمِيصَكَ وَ التَّحَفْتَ بِالْحَصِيرِ حَتَّى نَزَلَ جِبْرِيْلُ بِهِذِهِ الْآيَةِ: « وَ لَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا » (۱).

فَبَكَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ ثُمَّ ضَمَّنِي إِلَى صَدْرِهِ فَنَزَلَ جِبْرِيْلُ وَ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ يُفْرُوكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ لَكَ أَقْرَأَ عَلَى فَاطِمَةَ السَّلَامَ

۱- سوره الإسراء، الآيه ۲۹.

ص: ۶۹

و شما پیراهن خود را به سائل دادی و خود را به حصیر پوشاندی؛ تا اینکه حضرت جبرئیل این آیه را آورد:

« و بیش از حد دست خود را مگشا تا مورد سرزنش قرار گیری و تهیدست بنشینی»

پس رسول خدا صلی الله علیه و آله گریست و مرا به سینه خود چسبانید، پس آنگاه جبرئیل نازل شد و عرض کرد: خداوند به تو سلام می رساند، و می گوید به فاطمه علیها السلام سلام برسان،

ص: ۷۰

وَقُلْ لَهَا تَطْلُبُ مَا شَاءَتْ وَ لَوْ طَلَبْتَ مَا فِي الْحَضْرَاءِ وَ الْعَبْرَاءِ وَ بَشَّرَهَا إِنِّي أُحِبُّهَا.

فَقَالَ لِي بِنْتِي أَنْ رَبِّكَ يُسَلِّمُ عَلَيْكَ وَ يَقُولُ لَكَ أُطَلِّبِي مَا شِئْتَ.

فَقُلْتُ: يَا أَبَتَاهُ قَدْ شَغَلَنِي لَذَّةُ خِدْمَتِهِ عَنْ مَسْأَلَتِهِ لَا حَاجَةَ لِي غَيْرُ النَّظَرِ إِلَيَّ وَجْهَهُ الْكَرِيمِ فِي دَارِ السَّلَامِ.

ص: ۷۱

و بگو هر چه می خواهد بخواهد، از آن چه در خضرها و غبرها است [کنایه از این که هر چه بخواهد من به او عطا می کنم] و به او بشارت بده که دوستش دارم. پس پدرم به من فرمود: فرزندم، همانا پروردگارت بر تو سلام می کند و به تو می گوید: هر چه می خواهی، درخواست کن. پس من عرض کردم: پدر جان، لذت خدمت به خدا مرا از درخواست حاجت بی نیاز نموده است. و تنها حاجتم نظر به وجه بزرگوار او در دار السلام است.

ص: ۷۲

فَقَالَ: يَا بِنْتِي اِرْفَعِي يَدَيْكَ؛

فَرَفَعْتُ يَدِي وَ رَفَعَ يَدِيهِ

وَ قَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَأُمَّتِي

وَ أَنَا أَقُولُ: آمِينَ.

فَجَاءَ جَبْرَائِيلُ بِرِسَالِهِ مِنَ الْجَلِيلِ قَدْ غَفَرْتُ لِعُصَاةِ أُمَّتِكَ مِمَّنْ فِي قَلْبِهِ مَحَبَّةُ فَاطِمَةَ وَ أَبِيهَا وَ بَعْلَهَا وَ بَنِيهَا عَلَيْهِمُ السَّلَامُ .

ص: ۷۳

پس پدرم فرمود: فرزندم، دستهایت را بلند کن! چون دستهایم را بلند کردم، ایشان نیز دستهای خود را بلند کرد و فرمود: «پروردگارا امتم را ببامرز» و من نیز آمین گفتم. آنگاه جبرئیل نامه ای از خداوند جلیل آورد که خداوند فرموده: گناهان

گنهکاران از امت تو را آمرزیدم؛ آنانکه در قلبشان محبت به فاطمه علیها السلام و پدرش و شوهرش و فرزندانش علیهم السلام داشته باشند.

ص: ۷۴

فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: أُرِيدُ بِذَلِكَ سِجِلًا فَأَمَرَ اللَّهُ جَبْرَائِيلَ أَنْ يَأْخُذَ سِنْدَسَهُ حَضْرَاءَ وَ سِنْدَسَهُ بَيْضَاءَ وَ كَانَ فِيهِمَا: «كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَيَّ نَفْسِي الرَّحْمَةَ» وَ شَهِدَ جَبْرَائِيلُ وَ مِيكَائِيلُ وَ شَهِدَ الرَّسُولُ وَ قَالَ يَا بُنَيَّ يَكُونُ هَذَا الْكِتَابُ فِي هَذِهِ الْحُقَّةِ فَإِذَا كَانَ يَوْمَ وَفَاتِكَ فَعَلَيْكَ بِالْوَصِيَّةِ أَنْ يُوضَعَ فِي لَحْدِكَ؛

ص: ۷۵

پس پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: در این باره نوشته ای می خواهم. در این حال خداوند به جبرئیل امر کرد که بگیرد حریر سبز و حریر سفیدی را که در آن (نوشته شده): «پرودگارتان بر خودش مقرر کرد رحمت را». و جبرئیل و میکائیل و پدرم شاهد شدند و پدرم به من فرمود: فرزندم، این نوشته در این ظرف است. هنگامی که وفات تو فرا رسید، وصیت کن که در قبرت گذاشته شود.

ص: ۷۶

فَإِذَا قَامَ النَّاسُ فِي الْقِيَامَةِ وَ انْقَطَعَ الْمُذْتَبُونَ وَ سَجِبَتْهُمْ الزَّبَانِيَةُ إِلَى النَّارِ فَسَلِمِي الْوَدِيعَةَ إِلَيَّ حَتَّى أَطْلُبَ مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ وَ عَلَيْكَ فَأَنْتِ وَ أَبُوكَ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ. (۱)

۱- الکوکب الدرّی: ج ۱، ص ۲۵۱، عن التبر المذاب، الموسوعه الکبری عن فاطمه الزهراء، ج ۱۵، ص ۱۱۴.

ص: ۷۷

پس هنگامی که مردم در قیامت قیام کردند و گنهکاران قطع امید کردند و مأموران دوزخ آنها را به سوی آتش می کشند، پس امانت رابه من برگردان تا طلب کنم آنچه را که خداوند بر من و تو ارزانی کرده است طلب کنم، پس تو و پدرت رحمتی برای جهانیان هستید.

ص: ۷۸

ص: ۷۹

وصیت های مالی

اشاره

ب) وصیت های مالی

چقدر خوب است، که انسان مؤمن برای زندگی آخرت خویش پس اندازی داشته باشد و باقیات الصالحاتی باقی گذاشته تا ثواب آن بعد از مرگ هم به حسابش واریز شده و در این سفر بی پایان به عنوان زاد و توشه از آن بهره گیرد.

حضرت فاطمه علیها السلام در روزهای پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله، در مورد اموال موقوفه و شخصی خویش وصایایی داشت و بسیاری از اموالی را که از رسول خدا صلی الله علیه و آله دریافت کرده بود، وقف کرد.

در اینجا سه وصیت، از وصیتهای مالی آن حضرت ذکر می شود.

وصیت اول

وصیت حضرت فاطمه علیها السلام در باره حیطان سَبْعَه (۱).

محمد بن یعقوب بن علی بن ابراهیم از پدرش از ابن ابی نجران از عاصم بن حمید از ابی بصیر نقل می کند که گفت :

۱- حیطان سبعه: باغ های هفت گانه ای بود که اطراف آن دیوار کشیده شده بود. در تاریخ آمده است که مخیرق یهودی از احوار یهود بنی نضیر بود که اسلام آورد و در جنگ احد شهید شد. او هفت بوستان و باغش را برای پیامبر صلی الله علیه و آله وصیت کرد که عبارت بودند از دلال، برقه، صافیه، مشیب، مشربه ام ابراهیم، اعواف، حسنی. پیامبر صلی الله علیه و آله در سال هفتم هجری آنها را وقف نمود و مخصوص حضرت فاطمه علیها السلام قرار داد. حضرت زهرا سلام علیها السلام هنگام وفات، آن باغها و تمام در آمد آنها را به علی علیه السلام بخشید.

امام باقر علیه السلام به من فرمود: آیا وصیت حضرت فاطمه علیها السلام را برایت بخوانم؟ گفتم: آری. پس جعبه یا سبد کوچکی را آورد و نوشته ای را از آن خارج کرد و آن را خواند:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَذَا مَا أُوصِيَتْ بِهِ فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ . أُوصِيَتْ بِحَوَائِطِهَا السَّبْعَةِ؛ الْعَوَافِ وَالِدَّلَالِ وَالْبُرْقَةِ وَالْمَثِيبِ وَالْحُسَيْنِي وَالصَّافِيَةِ وَمَا لَأُمَّ إِبْرَاهِيمَ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِيطَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بنام خداوند بخشاینده مهربان

این وصیتی است که دختر پیامبر صلی الله علیه و آله فاطمه به آن وصیت نموده است. وصیت کرد به باغهای هفتگانه که عبارتند از: ۱ عواف ۲ دلال ۳ بُزْقه ۴ مثیب ۵ حُسنی ۶ صافیه

۷ مشربه اُم ابراهیم (تا وقف باشند)

و تولیت آن را به امیرالمؤمنین علیه السلام واگذار نمودم.

فَإِنْ مَضَى عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَإِلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ، فَإِنْ مَضَى الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ فَإِلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ، فَإِنْ مَضَى الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ فَإِلَى الْأَكْبَرِ مِنْ وَلَدِي شَهِدَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ وَالْمَقْدَادُ بْنُ الْأَسْوَدِ وَالزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَامِ وَكَتَبَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ . (۱)

۱- کافی، شیخ کلینی، ج ۷، ص ۴۸، حدیث ۵؛ بحارالنوار، ج ۴۳، ص ۲۳۵.

و پس از وفات علی علیه السلام وصیت می کنم به فرزندانم حسن علیه السلام و پس از او به حسین علیه السلام و پس از او به بزرگترین فرزندانم فرزندان ارشد و خداوند بر این وصیت گواه است و همچنین مقداد و زبیر گواهی می دهند و این وصیت را علی بن ابی طالب علیه السلام نوشت .

وصیت دوم

وصیت حضرت فاطمه علیها السلام در باره اُم العیال (۱)

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام، اُم العیال را نیز وقف فقرا و سادات کرد.

اُم العیال، بیست هزار نخل داشت و میوه هایی چون لیمو و پرتقال و ... در آن کشت می شد. در کتاب های عامه و خاصه در باره این موقوفه حضرت چنین آمده است:

۱- چشمه ای است که به برکت آن روستایی بزرگ در کنارش ساخته شد. این روستا در ۱۷۰ کیلومتری مدینه منوره و ۵۶ کیلومتری شرق «سقیاء» قرار دارد.

«أُمُّ الْعِيَالِ صَدَقَهُ فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ»

ام العیال صدقه فاطمه دختر رسول خداست. حضرت فاطمه علیها السلام برای آن هم وصیت نامه خاصی نوشت؛ زیرا این منطقه از اهمیت والایی برخوردار بود. اُمُّ الْعِيَالِ امروز هم دارای چشمه های پر آب و سرشار است و از مناطق سرسبز و ییلاقی به شمار می رود. (۱)

۱- معجم معالم الحجاز، عاتق بن غیث البلادی، ج ۶، ص ۱۹۴.

وصیت سوم

وصیتنامه مالی دیگری از حضرت فاطمه علیها السلام

عن أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

إِنَّ فَاطِمَةَ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَتَبَتْ هَذَا الْكِتَابِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَذَا مَا كَتَبَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ فِي مَالِهَا إِذْ حَدَّثَتْ بِهَا حَادِثٌ تَصَدَّقَتْ بِثَمَانِينَ أُوقِيَةً (۱)

۱- اوقیه، واحد پول است و هر اوقیه چهل درهم است.

از امام باقر علیه السلام روایت شده که فرمود:

همانا حضرت فاطمه علیها السلام دختر رسول خدا صلی الله علیه و آله این نوشته را نوشت.

به نام خداوند بخشاینده مهربان

این است آنچه که فاطمه علیها السلام دختر رسول خدا صلی الله علیه و آله در باره مالش نوشت؛ وقتی که در باره وی اتفاقی افتاد؛ (از دنیا رفت) صدقه می دهد هشتاد اوقیه را؛

ص: ۹۰

تُنْفِقُ عَنْهَا مِنْ ثَمَارِهَا الَّتِي لَهَا كُلَّ عَامٍ فِي كُلِّ رَجَبٍ بَعْدَ نَفَقَةِ السَّقِيِّ وَ نَفَقَةِ الْمَغَلِ [الْعَمَلِ] وَ أَنَّهَا أَنْفَقَتْ أَنْثَارَهَا الْعَامَ وَ أَنْثَارَ الْقَمْحِ عَامًا قَابِلًا فِي أَوَانِ غَلَّتِهَا وَ أَنْتَا أَمَرْتِ لِنِسَاءِ مُحَمَّدٍ أَبِيهَا خَمْسَ [خَمْسًا] وَ أَرْبَعِينَ أُوقِيَةً وَ أَمَرْتِ لِفُقَرَاءِ بَنِي هَاشِمٍ وَ بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بِخَمْسِينَ أُوقِيَةً.

ص: ۹۱

انفاق می کند آن را از میوه هایش که برای آنست هر سال در ماه رجب بعد از (کسر) هزینه آبیاری و هزینه کار و اینکه او انفاق کرد میوه های امسال را و ثمرات خوشه ها را در سال آینده در هنگام بدست آوردن درآمد آن و اینکه امر کرد نسبت به (انفاق به) زنان پدرش، حضرت محمد صلی الله علیه و آله چهل و پنج اوقیه و امر کرد نسبت به فقیران بنی هاشم و بنی عبدالمطلب پنجاه اوقیه؛

ص: ۹۲

كَتَبْتُ فِي أَصْلِ مَالِهَا فِي الْمَدِينَةِ أَنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ سَأَلَهَا أَنْ تُؤْتِيَهُ مَالَهَا فَيَجْمَعُ مَالَهَا إِلَى مَالِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَلَا تُفَرِّقَ وَ تَلِيهِ [بِلَيْهِ] مَا دَامَ حَيًّا فَإِذَا حَدَّثَ بِهِ حَدِيثٌ دَفَعَهُ إِلَى ابْنَيْ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَيَلِيَانِهِ وَ إِنِّي دَفَعْتُ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ؛

ص: ۹۳

نوشت در باره اصل مالش در مدینه، اینکه علی علیه السلام درخواست کرد از او، تولیت مالش را بعهده بگیرد، پس مال حضرت زهرا علیها السلام را با مال رسول خدا صلی الله علیه و آله جمع کند، سپس جدایی نیندازد و بعهده بگیرد مادامی که زنده است، پس اگر برای او اتفاقی افتاد، آن (اموال) را به دو پسرانم حسن و حسین علیهما السلام بپردازد، و تولیت آن را بعهده می گیرند و من به علی بن ابیطالب علیه السلام پرداختم،

ص: ۹۴

عَلَى أَنِّي أُحِلُّهُ فِيهِ فَيَدْفَعُ مَالِي وَ مَالَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، لَا يُفَرِّقُ مِنْهُ شَيْئًا يَقْضِي عَنِّي مِنْ أَنْثَارِ الْمَالِ مَا أَمَرْتُ بِهِ وَ مَا تَصَدَّقْتُ بِهِ فَإِذَا قَضَى اللَّهُ صَدَقَتَهَا وَ مَا أَمَرْتُ بِهِ فَلَا أَمْرٌ بِيَدِ اللَّهِ تَعَالَى وَ بِيَدِ عَلِيٍّ يَتَصَدَّقُ وَ يُنْفِقُ حَيْثُ شَاءَ لَا حَرَجَ عَلَيْهِ فَإِذَا حَدَّثَ بِهِ حَدِيثٌ دَفَعَهُ إِلَى ابْنَيْ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ؛

ص: ۹۵

بنابر اینکه من اجازه می دهم به او در مورد (اموال) بپردازد مال من و مال محمد صلی الله علیه و آله را؛ جدایی نمی اندازد از آن چیزی را، از طرف من حکم می کند در باره ثمرات مال، آنچه را امر کردم به آن و آنچه را صدقه دادم، پس هنگامی که

حکم کرد خدا صدقه او را و آنچه را امر کردم به آن، پس کار دست خداوند تعالی است و به دست علی علیه السلام، هر گونه خواست صدقه می دهد و انفاق می کند، سختی بر او نیست، پس هنگامی که اتفاقی برای او افتاد به دو پسر حسن و حسین علیهما السلام می پردازد آن را؛

ص: ۹۶

الْمَالُ جَمِيعًا مَالِيَّ وَ مَالِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَيُنْفِقَانِ وَ يَتَصَدَّقَانِ حَيْثُ شَاءَا وَ لَا حَرْجَ عَلَيْهِمَا وَ إِنَّ لَابْنَهُ جُنْدَبَ يَعْنِي بِنْتَ أَبِي ذَرٍّ الْغِفَارِيَّ التَّابُوتَ الْأَضْيَعَرَ وَ يُعْطِيهَا فِي الْمَالِ مَا كَانَ وَ نَعْلَى الْأَدَمِيِّينَ وَ النَّمَطَ وَ الْجُبَّ وَ السَّرِيرَ وَ الزَّرِيرَةَ وَ الْقَطِيفَتَيْنِ وَ إِنَّ حَدَثَ بِأَحَدٍ مِمَّنْ أَوْصَيْتُ لَهُ قَبْلَ أَنْ يُدْفَعَ إِلَيْهِ فَإِنَّهُ يُنْفِقُ فِي الْفُقَرَاءِ وَ الْمَسَاكِينِ؛

ص: ۹۷

همه اموال مال من و مال محمد صلی الله علیه و آله است، انفاق می کنند و صدقه می دهند هر گونه که خواستند. و سختی بر آن دو نیست و همانا برای دختر جندب یعنی دختر ابوذر غفاری است آن صندوقچه کوچک و اموالی که در آن است و کفش های چرمی، فرش، لباس، تخت، متکا و روانداز مخمل؛ و اگر برای یکی از آنها چیزی که برایشان وصیت کردم، قبل از اینکه مال به او پرداخت شود اتفاقی افتاد، پس انفاق شود به فقرا و مساکین؛

ص: ۹۸

وَ إِنَّ الْأَسْتَارَ لَا يَسْتَتِرُ بِهَا امْرَأَةٌ إِلَّا إِحْدَى ابْنَتِي غَيْرَ إِنْ عَلِيًّا يَسْتُرُ بِهِنَّ إِنْ شَاءَا مَا لَمْ يَنْكُحْ وَإِنَّ هَذَا مَا كَتَبْتُ فَاطِمَةَ فِي مَالِهَا وَقَضْتُ فِيهِ وَاللَّهُ شَهِيدٌ وَالْمِقْدَادُ بْنُ الْأَسْوَدِ وَ الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَامِ وَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، كَتَبْتُهَا وَلَيْسَ عَلِيٌّ عَلِيًّا حَرْجٌ فِيهَا فِعْلٌ مِنْ مَعْرُوفٍ (۱).

۱- بحار الانوار، ج ۱۰۰، ص ۱۸۴.

ص: ۹۹

و همانا پرده ها را هیچ زنی نباید استفاده کند، مگر یکی از دو دخترم، مگر علی علیه السلام که اگر خواست بوسیله آنها می پوشاند، مادامی که ازدواج نکرده است؛ و همانا این است آنچه که فاطمه علیها السلام در مورد مالش نوشت و حکم کرد در آن و خداوند و مقداد بن اسود و زبیر بن عوام و علی بن ابیطالب علیه السلام گواه هستند.

نوشتم آن را و سختی بر علی علیه السلام نیست در آنچه انجام دهد از هر کار پسندیده ای.

ص: ۱۰۰

ص: ۱۰۱

خاتمه: علت برخی وصیت ها از زبان حضرت زهرا علیها السلام

ص: ۱۰۲

علت برخی وصیت ها از زبان حضرت زهرا علیها السلام

از حضرت زهرا علیها السلام نقل شده است که علت برخی از وصیتها را چنین بیان می فرماید:

« لا- تُصَلِّي عَلَيَّ أُمَّةٌ نَقَضَتْ عَهْدَ اللَّهِ وَعَهْدَ أَبِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَظَلَمُوا لِي حَقِّي وَأَخَذُوا إِزْنِي وَحَرَقُوا صَحِيفَتِي الَّتِي كَتَبْتُهَا لِي أَبِي بِمُلْكِكَ فَذَكَرْكَ وَكَذَّبُوا شُهُودِي؛

ص: ۱۰۳

اینکه:

آنها امتی بودند که پیمان خدا و پیامبرش را در ولایت و رهبری علی علیه السلام شکستند و نادیده گرفتند .

اینکه: آنها نسبت به حق من ظلم روا داشتند و ارث مرا غاصبانه تصرف کردند و سند مالکیت فدک را از دست من ربودند و به آتش کشیدند .

اینکه: آنها گواهان و شاهدان مرا تکذیب کردند،

ص: ۱۰۴

وَهُمْ وَاللَّهِ جَبْرَائِيلُ وَمِيكَائِيلُ وَأَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأُمُّ أَيْمَنَ ، وَطُنْتُ عَلَيْهِمْ فِي بُيُوتِهِمْ وَأَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ يَحْمِلُنِي وَمَعِيَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لَيْلًا وَنَهَارًا إِلَى مَنَازِلِهِمْ وَأَذْكَرُهُمْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ أَلَّا تَظْلِمُونَا وَلَا تَغْصِبُونَا حَقَّنَا الَّذِي جَعَلَهُ اللَّهُ لَنَا؛

ص: ۱۰۵

سوگند به خدا که گواهان من حضرت جبرئیل و میکائیل و امیرالمؤمنین علیه السلام و ام ایمن بودند .

اینکه آنها در روز یاری و حمایت از ما ، در خانه های خود خریدند و دست از یاری ما کشیدند .

و امیرالمؤمنین علی علیه السلام مرا همراه با حسن و حسین علیهما السلام شب و روز برای بیداری امت غفلت زده به خانه های مهاجر و انصار می برد و من آنها را نسبت به خدا و پیامبر صلی الله علیه و آله و حقوق الهی هشدار می دادم و می گفتم به ما اهل بیت ظلم روا مدارید و حق مسلمی را که خدا به ما بخشیده است غصب نکنید؛

ص: ۱۰۶

فَيَجِئُونَا لَيْلًا وَيَقْعُدُونَ عَنْ نُصْرَتِنَا نَهَارًا، فَجَمَعُوا الْحَطَبَ الْجَزَلَ عَلَيَّ بَابِنَا وَأَتَوْا بِالنَّارِ لِيَحْرَقُوهُ وَيَحْرَقُونَا

۱- الهدایه الکبری، ص ۱۷۸.

ص: ۱۰۷

پس در تاریکی شب جواب مساعد می دادند که شما را یاری می کنیم ، اما در روز روشن از یاری ما دست برمی داشتند . پس اینکه به خانه ما هجوم آوردند و با جمع آوری هیزم فراوان و آتش زدن آن خواستند ، خانه را و ما را که در آن بودیم در آتش بسوزانند .

آیا چنین امتی سزاوار است بر من نماز بگذارد !!؟

ص: ۱۰۸

پاسخ علی علیه السلام به أَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَه

در باره دفن شبانه حضرت زهرا علیها السلام

حضرت علت را در یک جمله کوتاه اما پر معنی بیان کرده و چنین فرموده است که:

« إِنَّمَا كَانَتْ سَاخِطَةً عَلَي قَوْمٍ كَرِهَتْ حُضُورَ جِنَازَتِهَا !

وَ حَرَامٌ عَلَي مَنْ يَتَوَلَّاهُمْ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَي أَحَدٍ مِنْ وُلْدِهَا. » (۱)

۱- امالی صدوق، ص ۶۵۸.

ص: ۱۰۹

حضرت فاطمه علیها السلام از دست گروهی خشمناک بود و از اینکه آنان در تشییع جنازه و دفن او شرکت کنند، کراهت داشت و ناراحت بود !

و بر هر که آنان (دشمنان) را دوست دارد، حرام است بر یکی از اولاد حضرت فاطمه علیها السلام نماز بخواند.

ص: ۱۱۰

کتابنامه

۱. قرآن کریم.

۲. ابن بابویه، محمد بن علی، الأمالی (للسدوق)، ناشر: کتابچی؛ تهران، ۱۳۷۶ ش.

۳. بحرانی اصفهانی، عبد الله بن نور الله، عوالم العلوم، مؤسسه الإمام المهدي «عجل الله تعالى فرجه الشريف» قم، چ اول، ۱۴۱۳ ق.

۴. خصیسی، حسین بن حمدان، الهدایه الكبرى، ناشر: البلاغ؛ بیروت، ۱۴۱۹ ق.

۵. رشید احمد الکنکوهی، الکوکب الدرّی، جنه العلماء بالهند، ۱۳۹۵.

ص: ۱۱۱

۶. طبری آملی صغیر، محمد بن جریر، دلائل الإمامه، مؤسسه البعثه، ناشر: بعثت؛ قم، ۱۴۱۳.

۷. عاتق بن غیث البلادی، معجم معالم الحجاز.

۸. فتال نیشابوری، محمد بن احمد، روضه الواعظین و بصیره المتعظین، ناشر: انتشارات رضی؛ قم ۱۳۷۵ ش

۹. کلینی، محمد بن یعقوب؛ اصول کافی؛ تهران: اسوه.

۱۰. مجلسی، محمد باقر؛ بحار الانوار؛ چ ۲، لبنان: دار احیاء التراث العربی.

ص: ۱۱۲

دیگر آثار و تألیفات مؤلف:

۱. زیارت عاشورا و ماجرای همسر استاد اشرف آهنگر

۲. مصائب رأس الحسین علیه السلام

۳. وصایای چهارده معصوم علیهم السلام (پنج جلدی)

۴. مصائب حضرت زینب علیها السلام

۵. خطبه خوانی (روش قرائت هفت خطبه)

۶. تمثیلات تفسیر نور (استاد قرائتی)

۷. خطبه های هفتگانه آزادگان کربلا

۸. مفاتیح الحوائج (۷۵ دعای قرآنی)

۹. ویژگی‌های جن از منظر قرآن و عترت علیهم السلام

۱۰. بدزبانی و راههای پیشگیری از آن

۱۱. نرم افزار خطبه خوانی

توجه: جهت تهیه این آثار با تلفن همراه شماره ۰۹۱۲۵۵۲۸۹۶۱ تماس حاصل فرمایید.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲. ارتباط با مراکز هم سو

۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادهای، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتاهای خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نمایم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه

اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹



مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW



برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

